

B.F.A. & M.F.Y. Mar. 16

सुबक - 001

Seat Number

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

TH-I

Philosophy of Art कलेचे दर्शन शास्त्र

(1040)

P. Pages : 1

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
 2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
 3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
 4. कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
 5. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
-
1. आधुनिक भारतीय मुर्तीकलेच्या संदर्भात सविस्तर निबंध लिहा. 20
 2. विसाव्या शतकातील दृष्यकला - चित्र / शिल्प / वास्तू / डिझाईन ह्या पैकी एकाचे विश्लेषणात्मक विवेचन करा. 20
 3. टिपा द्या कोणत्याही दोन. 20
 - अ) घनवाद.
 - ब) अभिव्यक्तीवाद
 - क) अतिवास्तववाद - वास्तवातीतवाद (सुरलिज्म)
 4. आधुनिक भारतीय मुद्राचित्रणकलेवर समिक्षात्मक विवेचन करा. (उदाहरणासह) 20
 5. समकालीन भारतीय चित्रकलेवर सोदाहरण सविस्तर माहिती द्या. 20

Seat Number

--	--	--	--	--	--

सुबक - 002 / 003 / 004

TH-II : History of Art कलेचा इतिहास (1050)

A) Portraiture अ) चित्र /

B) Creating Painting ब) सृजनात्मक चित्रकला /

C) Mural Painting क) भित्तीचित्र

P. Pages : 3

A) Portraiture अ) चित्र

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
5. सर्व प्रश्नांना समान गुण.

1. भारतीय व्यक्तीचित्रण कलेवर निबंध लिहा. 20
2. खालीलपैकी कोणत्याही एका व्यक्तीचित्रकाराच्या चित्राचे तंत्र रंगलेपन इ. अनुषंगाने सौदाहरण माहिती द्या. 20
अ) गणतराव वडंगेकर
ब) वासुदेव कामत
क) बाबुराव पेंटर
ड) बिकास भट्टाचार्य
3. पाश्चीमात्य व्यक्तीचित्रण कलेचा आढावा घ्या. 20
4. 'रेम्ब्रा' ह्या चित्रकाराच्या व्यक्तीचित्रणाबद्दल माहिती द्या. 20
5. व्यक्तीचित्रणाबद्दल रचना आकार तंत्र पध्दती इ. अनुषंगाने आपले विचार सांगा. 20

सुबक - 002 / 003 / 004

1

P.T.O

B) Creating Painting ब) सृजनात्मक चित्रकला

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
5. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. आधुनिक भारतीय समकालीन सृजनात्मक चित्रकलेवर निबंध लिहा. 20
2. खालीलपैकी कोणत्याही दोन चित्रकारावर त्याच्या चित्रावर माहिती द्या. 20
 - अ) सुधीर पटवर्धन
 - ब) वासुदेव गायतोंडे
 - क) तय्यब मेहता
 - ड) प्रभाकर बर्वे
 - इ) गुलाम मोहम्मद शेख
3. पाश्चीमात्य जगतातील सृजनात्मक कलेबद्दल निबंध लिहा. 20
4. पॉल क्ली ह्या चित्रकाराबद्दल आणि त्याच्या चित्राबद्दल तसेच चित्रविषयक विचार ह्या बद्दल माहिती द्या. 20
5. अभिव्यक्तीवादा बद्दल उदाहरणासह माहिती द्या. 20

C) Mural Painting क) भित्तीचित्र

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
5. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. अजिंठा येथील भित्तीचित्राचे विषय- तंत्र पध्दत/टेक्नीक वैशिष्टे कलात्मक महत्त्व इ. संदर्भात सविस्तर माहिती विषद करा. 20
2. खालीलपैकी कोणत्याही दोन भित्तीचित्र तंत्र - पध्दती बद्दल माहिती द्या. 20
 - अ) फ्रॅस्को पध्दत
 - ब) मोझॅक पध्दत - भित्ती चित्रे
 - क) मिश्र माध्यम - आधुनिक भित्ती चित्रे
3. पाश्चीमात्य कलेतील भित्तीचित्र/म्युरल पेन्टींग विकासाचा आढावा सौदाहरण घ्या. 20
4. भित्तीचित्राचे सांस्कृतीक व कलात्मक महत्त्व ह्या संदर्भात निबंध लिहा. 20
5. आपणास माहित असलेल्या प्रख्यात कलावंताच्या भित्तीचित्राबद्दल उदाहरणासह तंत्र पध्दती वैशिष्टे कलात्मक वैशिष्टे इ. बद्दल सविस्तर माहिती द्या. 20

Seat Number

--	--	--	--	--	--

सुबक - 005

TH-III : ART CRITICISM

आलोचनात्मक कला

(2040)

P. Pages : 1

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
 2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
 3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
 4. कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
 5. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
-
1. पुर्व व पश्चीम सौंदर्यशास्त्रावर तुलनात्मक विवेचन करा. 20
 2. आपण अभ्यासलेल्या चित्रकला मुद्राचित्रण शिल्पकला कलेचे तंत्र पध्दती प्रतिभा संबंधाविषयी आपले विचार विषद करा. 20
 3. खाली दिलेल्या कोणत्याही दोन (एक भारतीय व एक पाश्चीमात्य) दर्शनिकांवर माहीती द्या. 20
अ) भरत ब) डॉ. सर्वपल्ली राधाकृष्णन
क) टॉलस्टाय ड) अरीस्टॉटल
 4. "जॉन, रस्किन एक महान पाश्चीमात्य सौंदर्यशास्त्रज्ञ (दार्शनिक) आहे". 20
 5. खालीलपैकी कोणत्याही एका रचनेवर निवडक टिपणी द्या. 20
अ) महाभारत ब) कामसुत्र

Seat Number

--	--	--	--	--	--

संवाद - 001

SCULPTURE THEORY - I
शिल्पकलासिध्दांत
(1060)

P. Pages : 1

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
 2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
 3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
 4. कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
 5. सर्व प्रश्नांचे समान गुण आहेत.
 6. आवश्यक त्या ठिकाणी आकृतिचा वापर करू शकता.
-
1. मौर्यकालीन शिल्पकलेविषयी थोडक्यात सांगून त्यांच काळातील एका प्रसिद्ध शिल्पाचे वर्णन करा? 20
 2. अजिंठा येथील शिल्पशैली विषयी व शिल्प तंत्राविषयी सविस्तर लिहा? 20
 3. राष्ट्र कुल घराणेतील कैलास मंदिराविषयी सविस्तर लिहा व त्यातील कोणत्याही एका शिल्पाविषयी थोडक्यात लिहा? 20
 4. खजुराहो येथील बसलेल्या बुध्दशिल्पा विषयी सविस्तर वर्णन करा. 20
 5. सारनाथ येथील बसलेल्या बुध्दशिल्पा विषयी सविस्तर वर्णन करा? 20

Seat Number

--	--	--	--	--	--

संवाद - 002

Sculpture Theory - II शिल्पकलासिद्धांत (1070)

P. Pages : 1

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
5. सर्व प्रश्नास समान गुण आहेत.

1. भुपेन खक्कर यांच्या विषयी सविस्तर वर्णन करा? 20
2. आपण अभ्यासलेल्या कोणत्याही एका शिल्पकारा विषयी सविस्तर लिहा? 20
3. मद्रास स्कूल विषयी सांगुन, प्रवाहातील कलाकाराविषयी लिहा? 20
4. अमृता शेरगिल यांच्या जिवण वर्णनांवर टिपणी करा? 20
5. सुबोध गुप्ता व त्याच्या शैली विषयी सविस्तर वर्णन करा? 20

Seat Number

--	--	--	--	--	--

Advertising Art & Ideas

(621)

P. Pages : 1

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
5. सर्व प्रश्नास समान गुण आहेत.

1. जाहिरातीमध्ये शिर्षकाचे महत्त्व सांगून शिर्षकाच्या कोणत्याही दोन प्रकारांबाबत माहिती लिहा.
2. जाहिरातीची व्याख्या सांगून आधुनिक जाहिरात कर्त्याची वैशिष्ट्ये सांगा.
3. जाहिरातीत चित्रांचे कार्य वर्णन करा.
4. जाहिरातीमधील 15 व्या शतकापूर्वीचा काळ / मुद्रणपूर्ण काळ याबाबत माहिती लिहा.
5. जाहिरातीत प्रतीकांचा वापर करणे फायदेशीर असते. यावर टिपण लिहा.
6. जाहिरातीच्या विविध माध्यमांची माहिती देवून छापील स्वरूपाच्या विविध माध्यमांची चर्चा करा.
7. टिपा लिहा कोणत्याही दोन.
 - अ) सरक चित्रे (सिनेमा स्लाईड).
 - ब) विपणी - संशोधनाचे स्वरूप आणि व्याप्ती.
 - क) जाहिरातीचे फायदे व तोटे.
 - ड) जाहिरातीची भूमिका व कार्ये.

समय - 001

Seat Number

--	--	--	--	--	--

Advertising Art & Ideas (821)

P. Pages : 1

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
 2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
 3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
 4. कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
 5. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
1. जाहिरात जीवनमान सुधारण्याचा प्रयत्न करते सोदाहरण स्पष्ट करा.
 2. 'दिनदर्शिका' हे मुद्रिक माध्यमांपैकी एक महत्वाचे माध्यम होय, सविस्तर वर्णन करा.
 3. जाहिरात माध्यम कसे निवडतात? सविस्तर वर्णन करा.
 4. जाहिरात संकल्पना निर्मिती व तिचा इतिहास सांगा.
 5. विपणन संशोधनाचे फायदे व मर्यादा सांगा.
 6. जाहिरातीच्या आकाशवाणी या माध्यमाबाबत माहिती सांगून तोटे वर्णन करा.
 7. थोडक्यात माहिती द्या.
 - अ) जाहिरात लघुपट.
 - ब) विक्रीकेंद्र जाहिरात.

Seat Number

--	--	--	--	--	--

History of Visual Communication

(622)

P. Pages : 1

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलचा वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
5. सर्व प्रश्नास समान गुण आहेत.

1. 'शब्दापेक्षा हावभाव लक्षात ठेवणे सोपे असते' या विषयावर सविस्तर टिपण लिहा.
2. चित्रकलेत प्रतिकांचा वापर करतांना हास्यचित्र व उपहासचित्र याद्वारे विचारप्रसारण कार्य कसे होते स्पष्ट करा.
3. विचारप्रसारणाचे सिध्दांतसूत्र सांगून विचारप्रसारण करण्याच्या पध्दतींचे प्रकार वर्णन करा.
4. विचारप्रसारण म्हणजे काय ? विचारप्रसारणाचे महत्व स्पष्ट करा.
5. शारिरीक हालचालीतून मूक अभिनय व तांत्रिक खुणाद्वारे होणारे विचारप्रसारण कसे परिणामकारक होऊ शकते ते लिहा.
6. भारतीय नृत्यातील मुद्राद्वारे अचूकपणे विचारप्रसारण होते हे विधान सविस्तर स्पष्ट करा.
7. थोडक्यात उत्तरे लिहा कोणतेही दोन.

अ) प्रतिसाद

ब) विचारप्रसारणाची व्याख्या

क) भारतातील रंगचित्रे

ड) चेहरा भावनांचे दर्पण

--	--	--	--	--	--

History of Art (कलेचा इतिहास)

(1201)

P. Pages : 1

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

1. गुप्तकाळाचा उल्लेख भारतीय कलेचे सुवर्णयुग म्हणून का केला जातो, सविस्तर लिहा?
2. पट्टकल येथील विरूपाक्ष मंदिराचे सविस्तर वर्णन लिहा?
3. चोलकालीन मंदिरांची वैशिष्ट्ये सांगून, तंजावर येथील नटराजमुर्तीचे सविस्तर वर्णन करा आणि तिचे सौंदर्य विशद करा?
4. होयसळ कालीन वास्तुशिल्पांची सर्वसाधारण वैशिष्ट्ये सांगा?
5. टिपा लिहा. कोणत्याही दोन

अ) षडांगे	ब) घारापुरी येथील लेणी
क) कंदारीया महादेव मंदिर	ड) नटराज मुर्ती
6. प्रबोधन कालीन कलावंत यांच्याविषयी सविस्तर माहिती लिहा?

--	--	--	--	--	--

Advertising Art & Ideas (721)

P. Pages : 1

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
5. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. जाहिरात संस्थेची कार्यपध्दती सांगून जनसंपर्क विभागामार्फत केली जाणारी कार्ये सांगा.
2. विपणनाची व्याख्या सांगून विपणनाची व्याप्ती स्पष्ट करा.
3. प्रदर्शनांचा उद्देश सांगून प्रदर्शनाचे प्रकार वर्णन करा.
4. जाहिरात माध्यमांची निवड करतांना कोणकोणत्या बाबी विचारात घ्याव्या लागतात.
5. कलाचित्राच्या पुननिर्मिती करण्याच्या मुख्य पध्दती सांगून अक्षरमुद्रण पध्दतीने होणारे मुद्रण याबाबत माहिती सांगा.
6. जाहिरातीच्या 'दूरदर्शन' या माध्यमाबाबत माहिती सांगून फायदे वर्णन करा.
7. थोडक्यात माहिती द्या.
 - अ) जाहिरात संस्थेची सेवा कशासाठी?
 - ब) मासिके

Seat Number

--	--	--	--	--	--

* 1 1 8 6 *

समय - 016

Advertising Art & Ideas

(921)

P. Pages : 1

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
5. सर्व प्रश्नांस समान गुण आहेत.

1. जाहिरातीची व्याख्या सांगून दैनंदिन जीवनातील जाहिरातीचे महत्व सांगा.
2. जाहिरात रचनेत पार्श्वभूमी (Background) शीर्षक (Heading) प्रतिके हे घटक उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
3. जाहिरातीची कल्पनाशोधक बुद्धी उदाहरणासह स्पष्टीकरण करा.
4. जाहिरातीचा मुद्रणपूर्वकाल यावर टिपण लिहा.
5. जाहिरातीची समाजातील भूमिका वर्णन करा.
6. जाहिरातीत चित्रांचे महत्व वर्णन करा.
7. थोडक्यात माहिती घ्या.
 - अ) जाहिरात विपणनाचे एक अंग.
 - ब) व्यापारी बोधचिन्हे.

समय - 016

1

116 / 55

Seat Number

--	--	--	--	--	--

History of Visual Communication (722)

P. Pages : 1**Time : Three Hours****Max. Marks : 80**

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
5. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. प्रतिकांद्वारे विचारप्रसारण कार्य कसे होते ते सांगून रंगाचे विविध अर्थ सांगा.
2. विचार प्रसारणाची व्याख्या सांगून समाजातील त्याचे महत्व सांगा.
3. चित्र लेखनाच्या पध्दती सांगून कल्पना चिन्ह लेखन संकल्पना स्पष्ट करा.
4. शब्दापेक्षा हावभाव लक्षात ठेवणे सोपे असते. यावर टिपण लिहा.
5. भित्तिपत्राची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी सांगून आधुनिक भित्तिपत्रांचे आगमन कसे झाले ते स्पष्ट करा.
6. विविध व्यावसायीकांचे पेहराव सांगून त्यांचे व्यक्तिमत्व कसे ओळखता येते यावर टिपण लिहा.
7. थोडक्यात उत्तरे लिहा.
 - अ) चेहरा भावनांचे दर्पण.
 - ब) भारतीय नृत्यातील मुद्राद्वारे विचारप्रसारण.

Seat Number

--	--	--	--	--	--

History of Art (कलेचा इतिहास)

(511)

P. Pages : 1

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
 2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
 3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
 4. कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
 5. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
 6. योग्य त्या ठिकाणी आकृती काढा.
-
1. खालील रिकाम्या जागा भरा व वाक्य पुन्हा लिहा. 20
 - अ) अश्मयुगाचे----- युग व ----- युग असे दोन भाग आहेत.
 - ब) सिंधू संस्कृतीचा कालखंड इ. स. पु----- ते इ. स. पुर्व ----- असा आहे.
 - क) इजिप्तशीयन लोकांचा ----- जीवनावर विश्वास होता व त्या अनुषंगाने कला निर्माण झाली.
 - ड) ----- डोंगरातील ----- ऋषींची ही प्रसिद्ध गुहा मौर्यकालीन आहे.
 - इ) मृत्युपंथाला लागलेली सिहीण हे ----- शिल्पकलेचा नमुना आहे.
 - ई) सुमेरीअन लोकांनी मानवनिर्मित डोंगरावर उभारलेल्या मंदिरांना----- असे म्हणतात.
 - उ) शिल्पानां घासुन गुळगुळीत केलेली----- हे मौर्यकालीन शिल्पाचे वैशिष्ट्ये आहे.
 2. सिंधू संस्कृतीची व्याप्ती सांगून त्यात सापडलेल्या मुद्राविषयी माहीती लिहा आणि त्याचे ऐतिहासिक व कलात्मक महत्त्व विषद करा. 20
 3. प्राचीन पुराण अश्म युगातील गुहाचित्रांबद्दल सौदाहरण माहीती द्या. 20
 4. इजिप्तशीयन कलेची वैशिष्ट्ये सविस्तर सांगा. 20
 5. टिपा लिहा कोणत्याही दोन. 20
 - अ) दाढीवाला पुरुष ब) व्हिनस ऑफ व्हिलेंडार्फ
 - क) सिंहद्वार ड) दिदारगंज येथील चामरधारीणी यक्षी.
 6. स्तूप म्हणजे काय ? हे आकृतीसह सविस्तर माहीती द्या. 20

Seat Number

--	--	--	--	--	--

History of Art (कलेचा इतिहास)

(821)

P. Pages : 1

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
 2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
 3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
 4. कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
 5. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
-
1. उच्चप्रबोधण काळातील सुप्रसिद्ध त्रिमूर्तीची नावे सांगून त्यापैकी एका कलावंतावर त्याच्या कलाकृती वर माहिती लिहा. 20
 2. खालीलपैकी दोन वर वर्णनात्मक टिपा लिहा. 20
 - 1) व्हॅन गॉग
 - 2) यातिस्स.
 - 3) घनवाद
 3. आधुनिक कलेतील संप्रदाय / वादा बद्दल कोणत्याही एकावर संविस्तर माहिती उदाहरणासह द्या. 20
 - 1) घनवाद
 - 2) अविष्कारवाद
 4. प्रोग्रेसिव्ह आर्टिस्ट ग्रुप बद्दल माहिती देवून त्यातील दोन कलावंत व त्यांची कलाकृती वर माहिती द्या. 20
 5. खालीलपैकी कोणत्याही दोन वर (कलाकृती) रसग्रहण करा. 20
 - 1) अँडम व इव्हची स्वर्गातून हकालपट्टी.
 - 2) मोनालिसा.
 - 3) स्टारी नाईट.
 6. आधुनिक भारतीय कलेबद्दल निबंध लिहा. 20

Seat Number

--	--	--	--	--	--

Fundamental of Arts & Colour Theory
(कलेची मूलतत्त्वे रंगसिद्धांत)
(512)

P. Pages : 1

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शार्पचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
5. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
6. आवश्यक त्या ठिकाणी आकृती काढा.

1. खालील वाक्यातील रिकाम्या जागां योग्य शब्दांनी भरा आणि वाक्य संपुर्ण पुन्हा लिहा. 20
 - अ) रंगचक्रावरील एक प्राथमिक आणि एक द्वितीय श्रेणीच्या रंग मिश्रणातून मिळणाऱ्या रंगाला ----- रंग म्हणतात.
 - ब) डोळ्यातील शंकु पेशीची संख्या कमी झाल्यास ----- आणि कांडी पेशी निष्क्रिय झाल्यास ----- हा दोष उत्पन्न होतो.
 - क) चित्र चौकटीत रेषा रंगानी बंदिस्त केलेल्या आकाराला ----- आकार म्हणतात तर उरलेल्या अवकाशाच्या आकाराला ----- आकार असे म्हणतात
 - ड) तोल ह्या तत्त्वाचे ----- व ----- असे दोन प्रकार आहेत.
 - इ) -----; ----- आणि ----- हे तीन चतुर्थ श्रेणीचे रंग आहेत.
2. चित्रकलेचे मुलभूत घटक सांगुन त्याबद्दल सविस्तर माहिती द्या. 20
3. प्रथम श्रेणीचे रंग, द्वितीय श्रेणीचे रंग, तृतीय श्रेणीचे रंग, चतुर्थ श्रेणीचे रंग कसे तयार होतात हे सांगुन त्यांची नावे सांगा (आकृती काढावी) 20
4. "रंगपटल" ह्याबद्दल सविस्तर माहिती द्या. 20
5. टिपा द्या कोणत्याही चार. 20
 - अ) विलंबित प्रतिमा
 - ब) पोत (Texture)
 - क) टिंट, टोन, आणि शेड
 - ड) आक्रमक आणि अनाक्रमक रंग
 - इ) छायाभेद
 - उ) तोल
6. संकल्पाची मूलतत्त्वे सांगुन त्याबद्दल माहिती लिहा. 20

Seat Number

--	--	--	--	--	--

Aesthetics (सौंदर्यशास्त्र)

(822)

P. Pages : 1

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. पहिला प्रश्न आवश्यक आहे.
5. एकूण चार प्रश्न सोडवा.
6. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. रससिद्धांताचे चार प्रमुख भाष्यकार कोण ? अभिनव गुप्ताचे रसविवेचन सविस्तर लिहा. 20
2. कला व सौंदर्य विषयक सुसार लॅंगर यांच्या अधुनिक दृष्टिकोनाचे स्पष्टीकरण करा. 20
3. कला आणि समाज यांचा संबंध स्पष्ट करा. 20
4. सौंदर्य शास्त्राची व्याख्या लिहा. सौंदर्य शास्त्राचे स्वरूप स्पष्ट करा. 20
5. बुलो यांचा मानसिक अन्तराचा सिद्धांत वर्णन करा. 20
6. कलेच्या अविष्कार स्वातंत्र्या विषयी सोदाहरण लिहा. 20
7. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा कोणतेही दोन. 20
 - अ) कला आणि नितीचा संबंधाचे विवेचन करा.
 - ब) 'कलात्मक सत्य' यावर चर्चा करा.
 - क) भट्टनायक यांच्या उपपत्तीचे महत्त्व लिहा.

Seat Number

--	--	--	--	--	--

History of Art (कलेचा इतिहास)

(611)

P. Pages : 1

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
5. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. आर्षकाळापासून हेलेनिस्टीक काळापर्यंत झालेल्या ग्रीक शिल्प कलेच्या विकासाचा आढावा घ्या. 20
2. बरोक कलेची प्रमुख वैशिष्टे योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा. 20
3. फरक स्पष्ट करा. 20
डोरीक व आयोनिक शैली.
किंवा
नागर आणि द्राविड शैली.
4. सविस्तर माहिती घ्या कोणत्याही दोन. 20
1) पद्मपाणी बोधीसत्त्व. 2) नागराज व त्याची राणी
3) महाबलिपुरम 4) विरूपाक्ष मंदीर
5. टिपा लिहा. 20
अ) रोम येथील कलेझियम ब) हाजीया सोफीया.
क) ग्रीक कला. ड) रंगीत काचचित्रे.

Seat Number

--	--	--	--	--	--

Aesthetics (सौंदर्यशास्त्र)

(612)

P. Pages : 1

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. एकूण चार प्रश्न सोडवा.
5. पहिला प्रश्न आवश्यक आहे.
6. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. वामनाने सांगितलेल्या रितिसिद्धांताचे स्वरूप व गुण वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. 20
2. भारतीय चित्रकलेचे षडंगे सविस्तर लिहा. 20
3. कला व सौंदर्याच्या संबंधित ऑरिस्टॉटलचा कला विषयक दृष्टीकोन स्पष्ट करा. 20
4. कलानुभव व सामान्य अनुभव यांचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये लिहा. 20
5. 'इतरांच्या आनंदास कारणीभूत झालेली वस्तूच कलाकृती म्हणून गणली जाते.' ह्या विधानाचे कलानिर्मितीच्या प्रक्रिया संदर्भात स्पष्टीकरण करा. 20
6. चित्रकला व शिल्पकला यामधील साम्यभेद स्पष्ट करा. 20
7. थोडक्यात उत्तरे लिहा कोणतेही दोन. 20
 - अ) टॉलस्टायचा कला विषयक दृष्टीकोनाचा आढावा घ्या.
 - ब) सौंदर्य सिद्धांत म्हणून औचित्य व रस यामधील संबंध स्पष्ट करा.
 - क) हेगेलचा सौंदर्य विचार स्पष्ट करा.

Seat Number

--	--	--	--	--	--

History of Art (कलेचा इतिहास)

(1101)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. एकूण चार प्रश्न सोडवा.
5. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. अ) योग्य जोड्या जुळवा.

7

1) पुरुषाची कबन्ध मुर्ती	अ) बोस्टन कलासंग्रहालय अमेरिका
2) नर्तिका	ब) दीदारगंज पाटणा
3) लोमेश ऋषी गुहा	क) व्हिक्टोरिया आणि अल्बर्ट म्युझियम
4) चामर धारणी	ड) बरहत स्तूप
5) उभा बोधिसत्व	इ) कार्ले लेणी
6) बुध्द शिर्ष	ई) ब्रान्झ शिल्प
7) मृगजातक कथा	उ) बाराबर डोंगर (बिहार)

ब) टिपा लिहा कोणत्याही दोन.

8

1) गंगावतरण शिल्प.	2) बुध्दशिर्ष
3) दाढीवाला पुरुष	4) जातककथा

क) रिकाम्या जागा भरा.

5

- 1) दाढीवाला पुरुष हे शिल्प मध्ये कोरलेले आहे.
- 2) मौर्यकालीन शिल्पे बदल प्रसिध्द आहेत.
- 3) स्तूप म्हणजे एखाद्या महापुरुषाची विशिष्ट आकाराची होय.
- 4) सम्राट चंद्रगुप्त मौर्य व त्याचा मुलगा बिंदूसार यांच्या नंतर इ.स. पूर्व 273 मध्ये गादीवर आला.
- 5) बौध्द वाङ्मयात भगवान गौतम बुध्दाच्या पूर्व जन्मीच्या कथांना असे म्हणतात.

2. प्राचीन अश्मयुग व नवाश्मयुग यातील फरक स्पष्ट करा ? 20
3. स्तूप म्हणजे काय ? त्याच्या विविध भागांचे वर्णन करा आणि कोणत्याही एका स्तूपा विषयी संक्षिप्त लिहा ? 20
4. खालीलपैकी कोणत्याही चार विधानांची कारणे सांगा. 20
 - 1) सिंधू संस्कृतीतील घरे विटांची बांधली गेली.
 - 2) सांची व बरहूत येथील शिल्पांत मानवी स्वरूपात बुध्द प्रतिमा आढळत नाही.
 - 3) गांधार शैलीतील बुध्द प्रतिमा या फार आकर्षक आणि वास्तववादी आहेत.
 - 4) मौर्यकालीन स्थापत्यकलेचे फारच थोडे नमुने उपलब्ध आहेत.
 - 5) प्राचीन बुध्द कलेत सिंह, वृषभ, हत्ती, अश्व यांना धार्मीक अर्थ आहेत.
 - 6) द्वारपाल अथवा चौरीवाहक म्हणून यक्षमूर्ती कोरल्या आहेत.
6. टिपा लिहा कोणत्याही दोन. 20
 - 1) कनिष्काचा पूतळा.
 - 2) लोमेश ऋषींची गुहा.
 - 3) मथुरा येथील उभा बुध्द.
 - 4) बामियान येथील बुध्दमूर्ती.

Seat Number

--	--	--	--	--	--

Fundamental of Arts
(कलेची मूलतत्वे)
(1102)

P. Pages : 1

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. एकूण चार प्रश्न सोडवा.
5. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. रेषा व त्यांचा प्रतीकात्मक अर्थ सांगुन सविस्तर माहिती लिहा? रेषांचा वापर दर्शविणारी शीघ्र रेखाटने काढा ? 20
2. छायाभेद म्हणजे काय? व्याख्या सह छायाप्रकाशाचे प्रमुख टप्पे स्पष्ट (आकृतीसह) करा? 20
3. पोताचे प्रकार सांगुन त्यावर सविस्तर माहिती द्या ? 20
4. प्रकाश, डोळा आणि मन (मेंदू) यांचे रंगज्ञानासाठी काय महत्व आहे ते सविस्तर सांगा? 20
5. कलेचे मूळ घटक कोणते ते सांगुन आकार आणि रूप या घटकांविषयी माहिती द्या ? 20
6. रंगाबद्दल तुमचे मत 25 ते 30 ओळीत मांडा. 20

Seat Number

--	--	--	--	--	--

Aesthetics (सौंदर्यशास्त्र)
(1202)

P. Pages : 1

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शार्पचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. एकूण चार प्रश्न सोडवा.

1. सौंदर्य म्हणजे काय व सौंदर्य शास्त्राचे स्वरूप स्पष्ट करा ?
2. षडांगे म्हणजे काय ? त्यातील प्रत्येक अंगाचे स्पष्टीकरण करा ?
3. स्थपतीचे गुणाविषयी चर्चा करा ?
4. 'अभिलाषितार्थ चिंतामणी' या ग्रंथात दिलेल्या चित्रांच्या वर्गीकरणाची चर्चा करा ?
5. वामनाचे रीतिचे तीन प्रकार सांगून रीति सिध्दान्ताविषयी लिहा ?
6. 'वर्तना' व त्याचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा ?
